

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

BMP.0713.5.80.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 19550 Pani Poseł Iwony Małgorzaty Krawczyk i grupy Posłów¹ w sprawie zwiększenia wynagrodzeń oraz poziomu etatyzacji zawodowych ratowników GOPR i TOPR, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji² jako organ administracji właściwy w sprawach nadzoru nad ratownictwem górskim, odpowiedzialny za realizację zadań Rządu RP we wskazanym obszarze, realizuje je mając na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo osób przebywających w górach, w ramach środków finansowych, przeznaczonych na ww. cel w ustawie budżetowej, dbając o ich celowe i gospodarne wykorzystanie.

Zasady funkcjonowania ratownictwa górskiego, w tym jego finansowania, określają przepisy ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o *bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich*³. Przyjęty w Polsce model ratownictwa górskiego opiera się na podmiotach, które są niezależne od struktur państwa. Ratownictwo górskie jest realizowane przez dwa niezależne stowarzyszenia, które uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych na wykonywanie ww. działalności, tj. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR) i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (TOPR).

Stosownie do przepisów *ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach* minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór jedynie nad ratownictwem górskim w rozumieniu art. 2 pkt 7 ww. ustawy oraz posiada podstawę prawną do finansowania, w ramach dotacji celowych, przedsięwzięć związanych tylko z tego rodzaju działalnością, natomiast nie sprawuje nadzoru nad całością działalności podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego.

Dotacje celowe przekazywane są wyłącznie do wysokości limitów określonych w planie finansowym, którego podstawą jest uchwalana corocznie ustawa budżetowa.

Na podstawie art. 17 *ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie* w związku z art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*⁴ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji corocznie zleca, w trybie

¹ Pana Posła Łukasza Horbatowskiego, Pana Posła Marka Jana Chmielewskiego, Pani Poseł Sylwii Bielawskiej i Pana Posła Roberta Jagły.

² Dalej: „Minister SWiA”.

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1154, z późn. zm., dalej: „ustawa o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach”.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1338, z późn. zm.

pozakonkursowym, podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, zadania z zakresu ratownictwa górskiego.

Poza dotacjami z budżetu ministra właściwego do spraw wewnętrznych ustawodawca przewidział również inne źródła dla finansowania ratownictwa górskiego, tj.:

- możliwość udzielania dotacji celowych przez jednostki samorządu terytorialnego podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na finansowanie zadań w zakresie ratownictwa górskiego nieobjętych umową z Ministrem SWiA;
- obowiązek dla parków narodowych przekazywania w wysokości 15% wpływów z opłat za wstęp do parku narodowego pomniejszonych o należyty podatek od towarów i usług za każdy kwartał.

Ponadto została ograniczona swoboda organizacji rynku usług ratowniczych, w konsekwencji czego zarządzający zorganizowanymi terenami narciarskimi, jeżeli nie zatrudniają sami ratownika narciarskiego, mają obowiązek na podstawie umowy zlecić organizowanie, kierowanie, koordynowanie i bezpośrednio prowadzenie działań ratowniczych na zorganizowanych terenach narciarskich podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego. Jednocześnie wprowadzono ograniczenia rynkowe, gwarantując możliwości zarobkowania tylko podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego z tytułu organizacji szkoleń z zakresu ratownictwa narciarskiego, zabezpieczania imprez sportowych i turystycznych w zakresie ratownictwa górskiego oraz narciarskiego itp.

Warto również zauważyć, że stowarzyszenia (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – *Prawo o stowarzyszeniach*⁵), w tym GOPR i TOPR mogą pozyskiwać środki finansowe z różnych źródeł:

- dotacji celowych od jednostek samorządu terytorialnego;
- środków od sponsorów;
- spadków i darowizn;
- 1,5% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego;
- składek członkowskich;
- zysku z działalności gospodarczej.

Odnosząc się do problematyki etatyzacji GOPR i TOPR warto zauważyć, że ww. podmioty będące, jak już wskazano powyżej, niezależnymi ochotniczym stowarzyszeniami, samodzielnie kształtuje swoją strukturę organizacyjną, podejmują decyzje w zakresie zatrudniania pracowników oraz określają źródła finansowania wynagrodzeń, korzystając z dostępnych środków finansowych pozostających w ich dyspozycji.

Na podstawie ww. art. 17 ustawy o *bezpieczeństwie i ratownictwie w górach* minister właściwy do spraw wewnętrznych przyznaje dotację celową, z pominięciem otwartego konkursu ofert, na zadania z zakresu ratownictwa górskiego, gwarantując stałe źródło finansowania zadań powierzanych do realizacji, co obejmuje także finansowanie etatów zatrudnianych pracowników. Należy zwrócić uwagę na fakt, że na obsadzenie tych stanowisk nie są przeprowadzane otwarte nabory pomimo, iż etaty te są finansowane ze środków publicznych.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2261, z późn zm.

Obecnie z budżetu państwa pokrywane jest utrzymanie 166,5 etatów ratowniczych (43 w TOPR i 123,5 w GOPR) oraz dodatkowo 16 etatów administracyjnych (4 w TOPR i 12 w GOPR). Należy podkreślić, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) podejmuje działania mające na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania wynagrodzeń pracowników zatrudnionych na etatach finansowanych z dotacji. W związku z powyższym od lat corocznie jest zwiększana wysokość środków przeznaczanych na ten cel. Niemniej sposób podziału tych środków pomiędzy poszczególnych pracowników pozostaje w gestii władz GOPR i TOPR, które samodzielnie podejmują decyzje w tym zakresie.

W 2020 r. przyznano średnio 873 zł do etatu, w 2021 r. – średnio 800 zł do etatu. Następnie w 2022 r. (uznając argumentację zarządów, że informacje o kwotowych podwyżkach wymuszają taki podział w organizacjach i są procentowo niższe dla pracowników więcej zarabiających) przyznano 7,2%, co dawało kwotę 290 401 zł przyznaną na podwyżki od października do grudnia 2023 r.. Kolejno, w 2023 r. – 7,8% (tj. kwota około 8 873 000 zł przeznaczona na podwyżki od stycznia do grudnia 2023 r. ujmująca również przechodzące skutki finansowe podwyżki udzielonej w 2022 r.). W 2024 r. – 20% (tj. kwota około 1 264 999 zł na podwyżki od września do grudnia 2024 r.). W 2025 r. – 5% (tj. kwota około 649 110 zł na podwyżki od czerwca do grudnia 2025 r.) i w 2026 r. – 3% (tj. kwota 292 326 zł na podwyżki od sierpnia do grudnia 2026 r.). Należy mieć na uwadze, że każdorazowa decyzja o przyznaniu podwyżki niesie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa przechodzące na lata kolejne.

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące wysokości środków z budżetu państwa przeznaczanych na realizację zadań bieżących z zakresu ratownictwa górskiego w ramach umów na lata 2023-2026, ze wskazaniem wynagrodzenia dla ratowników górskich oraz ich procentowego udziału w kwocie umowy podpisanej na dany rok.

umowy z TOPR i GOPR - gotowość ratownicza	2023		2024		2025		2026 na dzień 05.10.2026	
		% udział w kwocie umowy		% udział w kwocie umowy		% udział w kwocie umowy		% udział w kwocie umowy
GOPR (umowa - gotowość ratownicza)	21 305 125,91		20 955 333,00		21 591 130,00		22 122 497,00	
z czego:								
koszty etatów ratowników	12 759 687,92	59,89	13 622 924,28	65,01	15 725 264,17	72,83	16 179 424,53	73,14
w tym pensje ratowników	10 050 235,32	47,17	10 019 924,54	47,82	12 046 020,00	55,79	12 644 570,85	57,16
TOPR (umowa - gotowość ratownicza)	7 487 718,09		7 812 202,00		8 200 360,78		8 295 589,00	
z czego:								
koszty etatów ratowników	5 478 215,00	73,16	5 850 967,44	74,90	6 903 495,71	84,19	7 145 967,15	86,14
w tym pensje ratowników	4 318 766,00	57,68	4 318 766,06	55,28	5 180 765,99	63,18	5 439 801,00	65,57

Od 2012 r., kiedy weszła w życie ustawa o *bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich*, organizacje GOPR i TOPR wnioskowały również o zwiększenie o około 30-35 liczby etatów finansowanych w ramach dotacji. W 2016 r. zwiększono liczbę etatów o 11 (w tym 9 dla GOPR i 2 dla TOPR), następnie w 2020 r. – o następne 11 (7 dla GOPR i 4 dla TOPR) oraz w 2022 r. – o dodatkowe 10 etatów (8 dla GOPR i 2 dla TOPR). Ponadto na początku 2026 r. przedstawiciele GOPR zgłosili postulat dotyczący konieczności zwiększenia środków dotacji na pokrycie o co najmniej 50-70 dodatkowych etatów w najbliższych latach. Jednakże obecnie MSWiA nie ma takich planów.

Należy zauważyć, że działania z zakresu ratownictwa górskiego realizowane są nie tylko przez ratowników zatrudnionych na etacie, ale również, jak wynika to ze sprawozdań:

- w ramach GOPR – przez 844 ratowników ochotników (którzy spełniają takie same wymagania odnośnie do kwalifikacji jak ratownicy zatrudnieni na etacie), wspieranych przez 152 kandydatów na ratownika, którzy są w trakcie szkolenia,
- w ramach TOPR – przez 178 ratowników ochotników i 12 kandydatów na ratowników.

Zgodnie z przepisem art. 10 *ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach*, pracodawca inny niż podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego jest obowiązany zwolnić ratownika górskiego ze świadczenia pracy na czas niezbędny do uczestniczenia w działaniach ratowniczych i do wypoczynku koniecznego po ich zakończeniu, a za czas zwolnienia ze świadczenia pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 297 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – *Kodeks pracy*⁶.

Ponadto podobnie jak członkom ochotniczych straży pożarnych ratownikowi górskiemu⁷ przysługuje świadczenie ratownicze w wysokości 200 zł, które podlega corocznej waloryzacji na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. *o ochotniczych strażach pożarnych*⁸. Na dzień 1 października 2026 r. kwota niniejszego świadczenia wynosi 288,00 zł.

Zadbane również o możliwość wcześniejszego odejścia na emeryturę ratowników zatrudnionych na etacie. Obecnie ratownikowi górskiemu – członkowi zawodowych zespołów ratownictwa górskiego przysługuje, stosownie do przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. *o emeryturach pomostowych*⁹, prawo skorzystania z przywileju wcześniejszej emerytury przewidzianej przepisami ww. ustawy. Ratownicy górcy mogą bowiem ubiegać się o przyznanie emerytury pomostowej na 10 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, czyli w przypadku kobiet w wieku 50 lat, a w przypadku mężczyzn – 55 lat. Pozostałe warunki, jakie należy spełnić, by uzyskać przedmiotowe świadczenie to:

- 1) posiadanie co najmniej 10-letniego okresu pracy jako członek zawodowych ekip ratownictwa górskiego;
- 2) posiadanie okresu składowego i nieskładkowego, ustalonego na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*¹⁰, wynoszącego co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 3) wykonywanie po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze;

⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.

⁷ który osiągnął 65. rok życia - w przypadku mężczyzn oraz 60. rok życia - w przypadku kobiet oraz przez co najmniej 25 lat - w przypadku mężczyzn oraz 20 lat - w przypadku kobiet wykonywał działania ratownicze podejmowane w ramach ratownictwa górskiego jako członek podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego i nie był zatrudniony do wykonywania tych działań.

⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 244, z późn. zm.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1696, z późn. zm.

¹⁰ Dz.U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.

4) urodzenie się po dniu 31 grudnia 1948 r.

Przedstawiając powyższe pragnę jednocześnie podkreślić, że zadania z zakresu ratownictwa górskiego na terenie Polski są realizowane prawidłowo i obecnie nie występują przesłanki wskazujące na zagrożenie dla zapewnienia bezpieczeństwa w górach. Współpraca przedstawicieli zarządów GOPR i TOPR z MSWiA jest na bieżąco prowadzona. Organizacje regularnie przekazują informacje dotyczące realizacji powierzonych zadań oraz zgłaszają dodatkowe potrzeby i propozycje dotyczące kierunków rozwoju i przyszłego funkcjonowania ratownictwa górskiego.

Warto nadmienić, że stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej¹¹ podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego są podmiotami ochrony ludności i mogą ubiegać się o dotacje z budżetu wojewodów oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z przeznaczeniem na zadania publiczne z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. W Programie Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026 uwzględniono konieczność realizacji zadania „Przegląd główny, remont i modernizacja śmigłowca ratowniczego TOPR – etap I”. W 2026 r. zawarto umowę na ten cel na kwotę 14.700.000 zł.

Natomiast w poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące umów, zawartych z GOPR i TOPR (jako podmiotami ochrony ludności) przez wojewodów.

województwo	2025		2026	
	GOPR	TOPR	GOPR	TOPR
dolnośląskie	6 522 781,50		1 195 600,00	
podkarpackie	725 344,94			
małopolskie	405 381,00		75 394,00	140 800,00
śląskie	2 085 000,00		543 376,00	
RAZEM	9 738 507,44		1 814 370,00	140 800,00

Z poważaniem
z up. Wiesław Leśniakiewicz
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymuje:
Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

¹¹ Dz. U. poz. 1907, z późn. zm.